

**F L O R A - E N
F A U N A O N D E R Z O E K**

**K A A I S T R A A T
S T . W I L L E B R O R D**

T h u i s v e s t e r

COLOFON

Oisterwijk, 22 september 2009

Opgesteld door **BTL Advies BV.**
Parklaan 1
5061 JV Oisterwijk
Postbus 385
5060 AJ OISTERWIJK
t 013 52 99 555
f 013 52 99 550
e advies@btl.nl

Opdrachtgever Thuisvester

Projectnummer 229324

Status definitief

INHOUD

1 INLEIDING	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Plangebied en huidige situatie	7
1.3 Toekomstige situatie en periode	8
1.4 Beschermingskader	8
2 WERKWIJZE	11
2.1 Bron- en literatuuronderzoek	11
2.2 Biotooptoets	12
3 MOGELIJK VOORKOMENDE BESCHERMDE FLORA EN FAUNA	13
3.1 Ecologische structuren	13
3.2 Beschermde soorten	14
3.3 Conflicten met de Flora- en faunawet (schade aan beschermde soorten)	18
4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	19
4.1 Conclusies	19
4.2 Aanbevelingen	20
LITERATUUR	21

Plangebied, geel omkaderd (Bron: google earth).

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Woningcorporatie Thuisvester is voornemens om 40 wooneenheden voor beschermdzelfstandig wonen met een dagbestedingscentrum te realiseren op de locatie "Kaaistraat" aan de Kozijnenhoek/Kaaistraat in St. Willebrord. Omdat bij de realisatie van de toekomstige plannen werkzaamheden uitgevoerd gaan worden waar beschermde flora- en fauna mogelijk hinder of schade van ondervinden, is een flora- en faunaonderzoek noodzakelijk.

Uitgangspunt bij dit flora- en faunaonderzoek vormt de vigerende Flora- en faunawet (25 mei 1998). In deze wet staat in artikel 1 t/m 18 beschreven dat de verstoring van bedreigde inheemse plant- en diersoorten verboden is. Voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen, verplicht de Flora- en faunawet de bestaande natuurwaarden in kaart te brengen en indien nodig passende maatregelen te treffen voor het beschermen en in stand houden van bij wet beschermde soorten.

Het doel van dit flora- en faunaonderzoek is dan ook het onderzoeken en rapporteren van het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten en andere natuurwaarden in het plangebied. Van eventueel voorkomende beschermde soorten is beoordeeld of de soort of populatie door de activiteiten schade ondervindt. Op basis van deze aspecten is de afweging gemaakt of het wel of niet nodig is een ontheffing aan te vragen in het kader van de Flora- en faunawet, artikel 75 lid 5 en lid 6, sub C.

1.2 PLANGEBIED EN HUIDIGE SITUATIE

Het plangebied is gelegen aan de zuidwestkant van het kerkdorp St. Willebrord in de gemeente Rucphen, provincie Noord-Brabant en bevindt zich in de uurhokken 099-394 en 099-395.

Kaart plangebied (blauw omcirkeld).

Het plangebied bestaat momenteel uit een groot perceel met een vrijstaand huis plus een grote tuin. Ten Noorden van het huis staat een langgerekte loods. Aangrenzend aan de noordzijde van het woonperceel bevindt zich een bosje van ongeveer een halve hectare, voornamelijk bestaande uit fijnspar.

Ten oosten van het perceel bevinden zich de woonwijken van St. Willebrord. Ten westen van het plangebied heeft het landschap een landelijk karakter, bestaande uit agrarisch grondgebruik.

Meer informatie over het plangebied is te vinden in paragraaf 3.1: ecologische structuren.

1.3 TOEKOMSTIGE SITUATIE EN PERIODE

Woningcorporatie Thuisvester is voornemens om 40 wooneenheden voor beschermdzelfstandig wonen met een dagbestedingscentrum te realiseren op de locatie "Kaaistraat" aan de Kozijnenhoek/Kaaistraat in St. Willebrord. Daarbij wordt de inrichting van het perceel gewijzigd. De loods wordt gesloopt en een aantal bomen zal gekapt worden, waarvoor woningen, een dagbestedingscentrum en parkeerplaatsen in de plaats zullen komen. Hoeveel en welke bomen er verwijderd worden en de periode waarin de werkzaamheden zullen plaatsvinden was ten tijde van het schrijven van dit rapport nog niet bekend.

1.4 BESCHERMINGSKADER

De bescherming van soorten en hun leefgebieden is geregeld in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en op nationaal niveau verankerd in de Flora- en faunawet en de vernieuwde Natuurbeschermingswet van 1998.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998, die op 1 oktober 2005 in werking is getreden, richt zich op de bescherming van daartoe aangewezen gebieden, het beheer en het voorkomen van bepaalde schadelijke handelingen. In deze gebieden, bestaande uit Vogel- en Habitatrichtlijngebieden en Beschermd Natuurmonumenten, staat instandhouding van soorten en systemen voorop. In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich geen Beschermd Natuurmonumenten. Het dichtstbijzijnde natuurmonument, de Oosterschelde, ligt op zo'n 25 kilometer.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) richt zich op de bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en in het bijzonder van de leefgebieden van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten. Er zijn 77 gebieden aangewezen als speciale beschermingszone. Deze gebieden maken onderdeel uit van Natura 2000, het Europese initiatief van een duurzaam ecologisch netwerk van natuurgebieden in Europa. De richtlijn stelt nadere regels voor de bescherming, het beheer en de regulering van vogelsoorten. Het plangebied en de directe omgeving behoren niet tot de gebieden die in dit kader zijn aangemeld. Het dichtstbijzijnde gebied dat onderdeel uitmaakt van de Vogelrichtlijn is het bosgebied "De Wouwse Plantage" dat op zo'n 20 kilometer ligt en wederom de Oosterschelde.

Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) richt zich op de instandhouding van natuurlijke habitats en habitats van soorten en de bescherming van plant- en diersoorten, met uitzondering van vogels. In bijlage I van de Habitatrichtlijn worden speciale beschermingszones aangewezen voor kwetsbare, bedreigde of zeldzame habitattypen. Bijlage II van de Habitatrichtlijn vermeldt de kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten (communautair belang) die beschermd moeten worden door speciale beschermingszones aan te wijzen. Op dit moment staan in totaal 141 gebieden op de nominatie voor aanwijzing als Habitatrichtlijngebied. Het plangebied en de directe omgeving maken geen onderdeel uit van een Habitatrichtlijngebied. Het dichtstbijzijnde gebied dat onderdeel uitmaakt van de Habitatrichtlijn is het Ulvenhoutsche bos bij Ulvenhout dat op zo'n 15 kilometer van het plangebied ligt.

Flora- en faunawet

De soortenbeschermingsaspecten uit de Habitat- en Vogelrichtlijn zijn geïmplementeerd in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet (Stb. 1998,402) richt zich op de bescherming van planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden. Uitgangspunt is het nee, tenzij beginsel.

Alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen, plantensoorten en andere diersoorten zijn bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) (Stb. 2000,523) beschermd.

In februari 2005 is de nieuwe AMvB in het Staatsblad gepubliceerd en daarmee in werking getreden. Hierin zijn onder andere een aantal algemene soorten opgenomen, die onder bepaalde voorwaarden, een vrijstelling hebben gekregen voor artikelen 8 tot en met 12.

Vanaf dat moment wordt gewerkt met drie beschermingscategorieën:

- **algemene beschermde soorten:** voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze vrijgesteld van een ontheffingsaanvraag. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zg. lichte toets).
- **overige beschermde soorten:** Voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze soorten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een goedgekeurde gedragscode. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zg. lichte toets). Geen gedragscode betekent geen vrijstelling voor deze categorie.
- **streng beschermde soorten:** Dit zijn alle soorten van de Europese Habitatrichtlijn (bijlage IV) van de Europese Vogelrichtlijn (bijlage 1) en de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen inheemse dier- en plantensoorten. Negatieve effecten op streng beschermde soorten moeten door middel van compensatie teniet worden gedaan. Voor uitvoering van werkzaamheden die strijdig zijn met de Flora- en faunawet kan ontheffing worden aangevraagd (artikel 75, lid 5 & lid 6, sub C en artikel 2, derde lid van het Besluit vrijstelling beschermde plant- en diersoorten).

Vogelsoorten zijn niet in de tabellen opgenomen. Alle inheemse broedvogels zijn in Nederland beschermd. Voor het verstoren van broedende vogels kan geen ontheffing worden verkregen. Werkzaamheden mogen alleen worden uitgevoerd, wanneer geen in

gebruik zijnde nesten aanwezig zijn. Rond in gebruik zijnde nesten geldt een rustzone waarbinnen geen werkzaamheden mogen worden uitgevoerd totdat de vogels hun nest vanzelf weer hebben verlaten, dat wil zeggen nadat het broedsel is afgerond of de jongen zijn groot gebracht. Voor het verwijderen van vaste verblijfplaatsen, zoals kolonies of bomen met regulier in gebruik zijnde holten (spechten en uilen) is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig.

Rode Lijst soorten

Voor de soortengroepen planten, vogels, amfibieën en reptielen, zoogdieren, zoetwatervissen, dagvlinders, libellen, sprinkhanen, korstmossen en paddenstoelen zijn lijsten vastgesteld met daarop vermeld de met uitsterven bedreigde en kwetsbare soorten, de zogenaamde Rode Lijsten. Deze zijn per soortgroep gepubliceerd in de Staatscourant.

Echter, op dit moment heeft plaatsing op de Rode Lijst geen juridische beschermde status. Voor Rode Lijstsoorten geldt zodoende geen ontheffingsplicht, tenzij de Flora- en faunawet op de soort van toepassing is en zodoende de bescherming van de Flora- en faunawet geldt. In de uit te voeren werkzaamheden wordt met de algemeen geldende zorgplicht voor planten- en dieren -voor zover dat mag worden verwacht- rekening gehouden. Op iedere burger rust de zorgplicht om binnen vermogen deze soorten te beschermen en te behouden.

2 WERKWIJZE

Dit flora- en faunaonderzoek bestaat uit:

- bron- en literatuuronderzoek (2.1)
- biotooptoets (2.2)

2.1 BRON- EN LITERATUURONDERZOEK

Het bron- en literatuuronderzoek omvat een literatuur- en kaartstudie naar de actuele waarden en betekenis van het plangebied. Hierbij zijn zowel de eigen waarden van het plangebied als ook de waarden van het plangebied voor de bredere omgeving beschouwd. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van flora en fauna-atlassen. Deze atlassen geven een beeld van de verspreiding van soorten in een bepaald gebied op basis van 5 bij 5 kilometerhokken. Daarnaast is met behulp van een topografische atlas en andere bronnen een inzicht verkregen in het plangebied en de omgeving, waarna een inschatting is gemaakt welke soorten mogelijk in het plangebied voor kunnen komen. Alle beschermde soorten, die mogelijk in het plangebied kunnen voorkomen, zijn in tabellen per soortgroep opgenomen (zie hoofdstuk 3.2). Een uitzondering hierop vormen de algemeen voorkomende broedvogels. Hiervan zijn alleen de jaarrond beschermde soorten opgenomen, waaronder kolonievogels, spechten, roofvogels en uilen. Voor alle andere broedvogels geldt dat alleen in gebruik zijnde nesten zijn beschermd, voor overige activiteiten is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig. Tevens zijn ook de vogels opgenomen die tijdens de biotooptoets zijn waargenomen.

Om te komen tot een goed inzicht in mogelijk voorkomende soorten zijn voor het onderzoek de volgende informatiebronnen geraadpleegd:

Flora- en fauna-atlassen

- Atlas van de Nederlandse broedvogels (2002);
- Atlas van de Nederlandse zoogdieren (1992);
- Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997);
- Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen (1997);
- De dagvlinders van Nederland (2006);
- De actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen (2008);
- De wespen en mieren van Nederland (2004).

Jaarverslagen

- Ravon Jaarverslag 2006 (2007).
- Waarnemingsverslag dagvlinders (2007);

Internet

- www.waarneming.nl

2.2 BIOTOOPTOETS

Tijdens de biotooptoets, die is uitgevoerd op 8 september 2009 (weersomstandigheden: zonnig, 26 graden Celsius, weinig wind), zijn de uitkomsten van het bron- en literatuuronderzoek in het veld gecontroleerd en getoetst. In het bijzonder is de mogelijkheid van het voorkomen van (streng) beschermde soorten onderzocht.

Het doel van de biotooptoets is om een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. Beschermde soorten, die tijdens de biotooptoets zijn aangetroffen, zijn geregistreerd. Op het moment dat de biotooptoets is uitgevoerd zijn niet alle diersoorten actief. Daarom zijn de eisen die soorten en soortengroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot schuil- en verblijfplaatsen, winterverblijven en voedselgebieden, vergeleken en getoetst met de situatie in het veld.

Op die manier is ook de geschiktheid van het plangebied meegenomen voor flora en fauna die mogelijk in het plangebied voorkomen en die niet tijdens het veldwerk zijn waargenomen. Tijdens de biotooptoets is de lijst welke tijdens het bron- en literatuuronderzoek is opgesteld, gecontroleerd en bijgewerkt.

Wat betreft planten is voornamelijk gelet op de vegetatiestructuur, abiotische omstandigheden en biotopen. Voor het onderzoeken van de aanwezige fauna zijn de eventuele schuil- en verblijfplaatsen, overwinteringslocaties en foerageergebieden nader bekeken. Ook hier kan men veel afleiden uit de aanwezige vegetatiestructuren en abiotische kenmerken van de omgeving.

3 MOGELIJK VOORKOMENDE BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

3.1 ECOLOGISCHE STRUCTUREN

Het plangebied bevindt zich aan de zuidwest rand van St. Willebrord. Het perceel omvat een vrijstaand huis dat omringd wordt door een grote tuin. Aan de noordzijde staat een langgerekte loods. Achter deze loods (ten noorden) ligt een bosje van ongeveer een halve hectare groot. De tuin wordt omringd door een grote prunushaag die tegelijkertijd de grens van het perceel vormt. De tuin bestaat voornamelijk uit een kort gemaaid gazon met hier en daar enkele bomen. Aan de zuidwest zijde van het huis staat een rijtje tamme kastanje bomen en achter de loods staan enkele fruitbomen. Achter het huis (westzijde) ligt een rechthoekige vijver en een verwaarloosd kippenhok dat buiten gebruik is. Aan de noordzijde van het huis bevindt zich tuinbeplanting met enkele struikjes en boompjes omringd door bestrating.

Overzichtsfoto met tuin en woning.

Tuinbeplanting aan de noordzijde van het huis.

Hoge prunushaag met rechts het rijtje tamme kastanjabomen.

Vijver aan de achterzijde van het huis met daarachter het kippenhok en de loods.

De tuin heeft door de netheid (vanwege het intensieve onderhoud) een lage ecologische waarde. De bomen in de tuin bevatten geen holten die mogelijk geschikt zijn voor boombewonende diersoorten. In de vijver zwemmen door de bewoners geïntroduceerde vissen en er houden zich enkele onbeschermde libellen op. De dichtbegroeide prunushaag die de hele tuin begrensd vormt een gewild foerageergebied voor merels en andere tuinvogels. In het broedseizoen (15 maart en 15 juli) bevinden zich in de haag mogelijk (merel)nesten.

De loods is een langgerekt en strak gebouw. Onder de dakrand bevinden zich geen kieren of holten die mogelijk geschikt zijn voor vleermuizen. Het dak zelf toont eveneens geen holten of kieren tussen de dakpannen en bij de nok.

De loods van de zuidwest kant.

De loods van de westkant met op de voorgrond enkele fruitbomen.

Het bosje dat ten noorden van de loods ligt heeft een oppervlakte van ongeveer een halve hectare en bestaat voornamelijk uit fijnspar. Het is een vrij donker bosje en de bomen staan plaatselijk relatief dicht op elkaar. Op vegetatief vlak heeft het bosje een lage ecologische waarde. Voor vogels biedt het gebiedje meer mogelijkheden. Er zijn tijdens de biotooptoets meerdere sporen van geplukte houtduiven aangetroffen. Dit wijst erop dat het bosje hoogstwaarschijnlijk door roofvogels gebruikt wordt als foerageergebied, mogelijk door sperwer of havik.

Het donkere bosje met fijnspar.

Sporen van een geplukte houtduif.

Omgeving

Het plangebied bevindt zich aan de zuidwestzijde van St. Willebrord. Het ligt vrij geïsoleerd, omringd door agrarisch grondgebied. Aan de oostzijde bevinden zich de woonwijken van St. Willebrord, ten zuiden ligt het bedrijventerrein Nijverhei. De dichtstbijzijnde bosgebieden zijn de Molenheide en het voormalige stuifzandgebied de Rucphense bossen, ongeveer liggend op respectievelijk 1,5 en 3 kilometer afstand.

3.2 BESCHERMDE SOORTEN

De combinatie van het bron- en literatuuronderzoek en de biotooptoets leidt tot de onderstaande tabellen van de soortgroepen zoogdieren, vleermuizen, vogels, amfibieën, en dagvlinders. Uit de soortengroepen reptielen, vissen, libellen, mieren, slakken, kreeftachtigen en tweekleppigen zijn geen beschermde exemplaren aangetroffen of te verwachten.

In de onderstaande tabellen is per soortgroep voor iedere soort aangegeven of de soort bescherming geniet en waarop deze gebaseerd is. Bescherming op basis van de Flora- en faunawet staat in de kolom flora en fauna. Hierbij is tevens aangegeven of de soort is

aangemerkt als algemeen, overige of streng beschermde soort. Vermelding op de Rode Lijst is weergegeven in de kolom Rode Lijst. Bescherming op basis van de Habitat- of Vogelrichtlijn is weergegeven in de kolom habitat of vogel. In dat geval wordt vermeld of de soort is opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn of bijlage I van de Vogelrichtlijn.

zoogdieren (excl. vleermuizen)

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
egel	algemeen			2	
mol	algemeen			1,2	
vos	algemeen			2	
wezel	algemeen			2	
bunzing	algemeen			2	
ree	algemeen			2	
eekhoorn	overige			2	
woelrat	algemeen			2	
aardmuis	algemeen			2	
haas	algemeen			2	
konijn	algemeen			2	

1

Biotooptoets 8 september 2009

2

Atlas van de Nederlandse zoogdieren, 1992 gegevens 1988

In de literatuur zijn voor het plangebied en directe omgeving, met uitzondering van de eekhoorn, alleen algemeen beschermde soorten vermeld. Tijdens het veldbezoek zijn geen zoogdieren waargenomen in het plangebied. Wel zijn meerdere molshopen aangetroffen wat wijst op de aanwezigheid van mollen. In het bosje aan de noordkant van het plangebied zijn geen eekhoorns of nesten van eekhoorns waargenomen. De eekhoorn is een soort die voorkomt in bosgebieden met een voorkeur voor wat oudere bomen (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is. De nesten bouwen ze in de boomkronen, soms in boomholten. Het betreffende bosje is relatief jong maar bevat ook bomen die wat betreft leeftijd geschikt zijn voor de eekhoorn. Er zijn geen geschikte holten in bomen aanwezig. Verder zijn geen andere overige en streng beschermde zoogdieren te verwachten in het plangebied.

vleermuizen

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
gewone dwergvleermuis	streng		IV	3	
laatvlieger	streng		IV	3	
ruige dwergvleermuis	streng		IV	3	
rosse vleermuis	streng		IV	3	
watervleermuis	streng		IV	3	

1

Biotooptoets 8 september 2009

2

Atlas van de Nederlandse zoogdieren, 1992, gegevens 1988

3

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, 1997

In de literatuur worden voor het plangebied en omgeving een vijftal vleermuissoorten vermeld. Alle soorten vleermuizen zijn streng beschermd volgens de Flora- en faunawet. Tijdens de biotooptoets zijn geen vleermuizen of sporen van vleermuizen waargenomen. Vermeld dient te worden dat de biotooptoets overdag heeft plaatsgevonden. Op dit moment van de dag zijn vleermuizen inactief. Afhankelijk per soort maken vleermuizen gebruik van openingen in oudere gebouwen en/of bomen als vaste rust- en verblijfplaats. De gewone dwergvleermuis en de laatvlieger zijn karakteristieke gebouwbezonende soorten die in het bebouwd gebied voorkomen. De enige bebouwing die gesloopt gaat worden is de loods. Dit gebouw bevat geen openingen/holten die mogelijk geschikt zijn voor gebouwbezonende vleermuizen. Hiermee is het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten uitgesloten. Wel is het waarschijnlijk dat deze soorten voorkomen in de bebouwing van de omliggende woonwijken. De rosse vleermuis en de watervleermuis zijn boombewonende soorten. De rosse vleermuis komt voor in bosachtige gebieden. Het bosje aan de noordzijde

bevat geen bomen met holten en spleten die mogelijk kunnen dienen als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen, waardoor de aanwezigheid hiervan is uit te sluiten. Voor de watervleermuis is het tevens van belang dat oppervlakte water, in de vorm van bijvoorbeeld vijvers, meren of vaarten, aanwezig om te dienen als foerageergebied. De vijver in het plangebied is hier, door het kleine formaat en de aanwezige waterbeplanting, niet geschikt voor. Hierdoor is ook het voorkomen van deze soort uit te sluiten.

Mogelijk biedt het plangebied wel geschikt foerageergebied voor vleermuizen en/of zijn er vaste migratieroutes (bv. Langs het bosje) aanwezig.

vogels

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	VOGEL	BRON	OPMERKING
wespendief	overige		x	2	
havik	overige			2	
sperwer	overige			2	
buizerd	overige			2	
torenvalk	overige			2	
boomvalk	overige	x		2	
houtduif	overige			1,2	
zomertortel	overige	x		2	
koekoek	overige	x		2	
kerkuil	overige	x		2	
steenuil	overige	x		2	
bosuil	overige			2	
ransuil	overige			2	
nachtzwaluw	overige	x	x	2	
gierzwaluw	overige			2	
groene specht	overige	x		2	
zwarte specht	overige		x	2	
grote bonte specht	overige			2	
kleine bonte specht	overige			2	
boomleeuwerik	overige		x	2	
veldleeuwerik	overige	x		2	
boerenzwaluw	overige	x		2	
huiszwaluw	overige	x		2	
graspleper	overige	x		2	
merel	overige			1,2	
spotvogel	overige	x		2	
goudhaan	overige			1,2	
grijze vliegenvanger	overige	x		2	
matkop	overige	x		2	
koolmees	overige			1,2	
gaai	overige			1,2	
kauw	overige			1,2	
huismus	overige	x		2	
ringmus	overige	x		2	
kneu	overige	x		2	

1 Biotooptoets 8 september 2009
2 Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998 – 2000

De bescherming van vogels kan min of meer in twee groepen worden opgedeeld, te weten de algemeen voorkomende broedvogels en de jaarrond beschermde broedvogels. Onder algemeen voorkomende broedvogels vallen soorten als houtduif, merel en zwarte kraai. In het plangebied zijn op 8 september 2009 de volgende algemeen voorkomende soorten waargenomen: houtduif, merel, goudhaan, koolmees, gaai en kauw.

Voor algemeen voorkomende vogelsoorten geldt dat in gebruik zijnde nesten altijd zijn beschermd. Werkzaamheden die een verstoring effect hebben dienen te worden uitgesteld tot het moment dat het nest vrijwillig door de vogels is verlaten, het broedsel is afgerond en de jongen zijn grootgebracht.

De literatuur vermeldt dat ook een aantal jaarrond beschermde vogelsoorten (als sperwer, havik en buizerd) in en rondom het plangebied voorkomen. Genoemde roofvogels vallen onder nestcategorie 4. Dit wil zeggen dat het vogels zijn die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen. In het bosje zijn geen horsten gevonden van roofvogels en koloniebroeders. Ook zijn geen openingen aangetroffen in de vorm van holten die geschikt kunnen zijn voor spechten en uilen. Voor de boomvalk geldt dat deze soort gebruik maakt van verlaten kraaiennesten. Tijdens de biotooptoets zijn geen verlaten kraaiennesten aangetroffen. Wel zijn er sporen van geplukte duiven gevonden wat op de aanwezigheid van roofvogels wijst. Het is mogelijk dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het foerageergebied van bijvoorbeeld roofvogels als de sperwer of havik. Hoewel er tijdens de biotooptoets geen nesten zijn waargenomen is het niet uit te sluiten dat er in het voorjaar een sperwer of havik in het bosje broedt.

amfibieën

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
alpenwatersalamander	overige			2,3	
bruine kikker	algemeen			2,3	
gewone pad	algemeen			2,3	
kleine watersalamander	algemeen			2,3	

- 1 Biotooptoets 8 september 2009
- 2 Ravon jaarverslag 2006 (2007)
- 3 Werkatlas amfibieën en reptielen Noord-Brabant (2005)

Uit het bron- en literatuuronderzoek blijkt dat een aantal amfibieën voorkomen in het kilometerhok waarin ook het plangebied gelegen is, waaronder één overige en drie algemeen beschermde soorten. In het plangebied is een kleine vijver aanwezig. Hierin zijn geen amfibieën waargenomen. Buiten het voortplantingswater hebben amfibieën ook een landhabitat nodig. De vijver is omringd door grind en heeft steile oevers van steen. Dit vermindert de geschiktheid van het habitat voor amfibieën. Het biotoop is niet geschikt voor de overig beschermde alpenwatersalamander. Uit de literatuur blijkt dat deze soort ten zuiden van het Pagnevaartbos (zo'n 2,5 kilometer ten noorden van het plangebied) is waargenomen.

dagvlinders

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
heideblauwtje	streng	x		3	
rouwmantel	streng	x		2	

- 1 Biotooptoets 8 september 2009
- 2 Atlas van de Nederlandse dagvlinders, 2006
- 3 Waarnemingenverslag dagvlinders 2007

In het plangebied zijn geen beschermde dagvlinders waargenomen. De streng beschermde soorten uit de tabel komen niet in het plangebied voor.

3.3 CONFLICTEN MET DE FLORA- EN FAUNAWET (SCHADE AAN BESCHERMDE SOORTEN)

Uitvoering van de geplande activiteiten in het plangebied brengt de populaties van beschermde soorten niet in gevaar. Het is echter niet uit te sluiten dat er jaarrond beschermde vogelsoorten in het gebied broeden en/of dat vleermuizen vaste migratieroutes binnen het gebied hebben. De soortengroepen zoogdieren, vleermuizen en vogels ondervinden mogelijk hinder van de activiteiten die gaan plaatsvinden.

zoogdieren

Voor de zoogdieren, met uitzondering van vleermuizen, die mogelijk schade ondervinden van de werkzaamheden, geldt dat het voornamelijk algemeen beschermde soorten betreft. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Het is mogelijk dat tijdens de werkzaamheden onbedoeld individuen (bijv. mollen) worden gedood. Wat betreft de overig beschermde eekhoorn zijn geen individuen of nesten waargenomen. Echter, omdat de biotooptoets buiten de voortplantingsperiode plaats vond (waarin ze meest actief zijn met soortgenoten van het andere geslacht) en omdat nesten in dicht op elkaar staande naaldbomen niet eenvoudig te vinden zijn, is het voorkomen van de eekhoorn in het plangebied niet uit te sluiten. Ruimtelijk ingrijpen in het bosje levert zodoende mogelijk schade op aan de eventueel aanwezig genestelde eekhoorn en is daardoor mogelijk in conflict met de flora- en faunawet.

vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn volgens de Flora- en faunawet streng beschermd. Wanneer gebouwen worden gesloopt, waarin zich vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden, ondervinden deze soorten schade van de werkzaamheden en is een ontheffing nodig. In de bebouwing/bomen binnen het plangebied die gesloopt/verwijderd worden zijn geen geschikte rust- en verblijfplaatsen aanwezig. Mogelijk biedt het plangebied wel geschikt foerageergebied en/of zijn er vaste migratieroutes (bv. Langs het bosje) aanwezig.

vogels

Voor enkele jaarrond beschermde vogelsoorten is het plangebied mogelijk geschikt als broedhabitat. Tijdens de biotooptoets zijn geen horsten van roofvogels en nesten van koloniebroeders of holten van spechten en uilen waargenomen. Er zijn echter wel aanwijzingen dat mogelijk sperwer of havik foerageert in het plangebied. Door de hoge moeilijkheidsgraad van het vinden van roofvogelnesten (zeker bij sperwernesten door het kleine formaat) en door het feit dat de biotooptoets buiten de balts/broed periode heeft plaatsgevonden is de aanwezigheid van deze nesten niet uit te sluiten. Ruimtelijke ingrepen in het bosje leveren daardoor mogelijk conflicten op met de flora- en faunawet.

Uit de soortengroepen vissen, amfibieën, reptielen, dagvlinders, libellen, kevers, en geleedpotigen zijn geen algemene, overige of streng beschermde soorten in het plangebied aangetroffen of te verwachten. Uit deze soortengroepen zullen dan ook geen soorten schade ondervinden van de activiteiten die uitgevoerd gaan worden ten behoeve van de realisatie van de plannen.

4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

4.1 CONCLUSIES

In het plangebied zijn mogelijk soorten aanwezig of te verwachten, die in de Flora- en faunawet zijn aangemerkt als overige of streng beschermde inheemse soort en door de ingreep mogelijk schade ondervinden. Onderstaand worden nogmaals per soortgroep de belangrijkste conclusies genoemd. Daarnaast zijn aanbevelingen opgenomen met betrekking tot aanvullend onderzoek en waaraan de werkzaamheden moeten voldoen om schade aan mogelijk aanwezige beschermde soorten te voorkomen.

Zoogdieren

In het plangebied komen voornamelijk algemeen beschermde soorten voor. Tijdens de biotooptoets zijn alleen sporen van de mol waargenomen. Voor deze algemeen beschermde soorten zal voldoende beschikbare leefruimte overblijven na de uitvoer van de geplande activiteiten. Voor algemeen beschermde soorten geldt dat geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet hoeft te worden aangevraagd. Voor de overige beschermde soort de eekhoorn is het plangebied mogelijk geschikt als habitat. Door het niet aantreffen van sporen en nesten wordt de kans dat deze soort zich ophoudt in het plangebied vrij klein geacht. Echter, vanwege de hoge moeilijkheidsgraad van het vinden van nesten en de biotooptoets buiten de voortplantingsperiode is niet met zekerheid te zeggen dat de soort niet voorkomt binnen het gebied.

vleermuizen

Binnen het plangebied zijn voor vleermuizen geen potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig. Dit geldt zowel voor de gebouw- als de boombewonende soorten. Het is wel mogelijk dat vleermuizen foerageren of vaste migratieroutes gebruiken binnen het plangebied. Door de werkzaamheden overdag uit te voeren worden de mogelijk foeragerende vleermuizen niet verstoord. Om de mogelijke aanwezigheid van vaste migratieroutes vast te stellen wordt een aanvullend onderzoek aangeraden.

vogels

In en rondom het plangebied komen mogelijk de jaarrond beschermde havik of sperwer voor. Van deze soorten zijn tijdens de biotooptoets op 8 september 2009 geen nesten gevonden in het plangebied. De plukresten van houtduiven wijzen er op dat het plangebied mogelijk onderdeel uitmaakt van het jachtgebied van sperwer of havik. Door de hoge moeilijkheidsgraad van het vinden van roofvogelnesten (zeker bij sperwernesten door het kleine formaat) is een aanvullend onderzoek aan te raden in het plangebied dat gericht is op het vinden van in gebruik zijnde nesten van deze twee roofvogels.

In het plangebied kunnen algemeen voorkomende vogelsoorten tot broeden komen. Met name de prunushaag lijkt als broedhabitat geschikt te zijn voor tuinvogels als de merel. Voor de vogels geldt dat wanneer in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, rond deze nesten een rustzone moet worden aangehouden, waarbinnen geen werkzaamheden mogen

worden uitgevoerd. Werkzaamheden die een verstorend effect hebben dienen dan te worden uitgesteld tot het moment dat het nest vrijwillig door de vogels is verlaten, het broedsel is afgerond en de jongen zijn grootgebracht.

4.2 AANBEVELINGEN

Aanvullend onderzoek met betrekking tot het vaststellen van migratieroutes bij vleermuizen en nesten van sperwer of havik is aan te raden. Voor zowel de vleermuizen als roofvogels geldt dat, vanwege de hogere nestactiviteit bij de roofvogels en het ontwaken uit hun winterslaap bij de vleermuizen, dit onderzoek het beste in het voorjaar uitgevoerd kan worden. Aangezien het voorkomen van de eekhoorn binnen het plangebied niet met zekerheid uitgesloten kan worden, kan ook dit gedurende het aanvullende onderzoek naar de roofvogels onderzocht worden.

LITERATUUR

Atlas van de Nederlandse broedvogels, Nederlandse Fauna 5, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2002.

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997

Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht, 1992

Bekendmaking IJsten beschermde inheemse soorten, nummer 201, 13 november 2001

Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet, Stb. 2000, 523

Besluit vrijstelling beschermde dier en plantensoorten, Stb. 2000-525, Stb. 2001,499

Besluit Rode lijsten flora en fauna, Stb. 11 november 2004, 218.

De actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen, Brachytron jaargang 11 (2), Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Stichting EIS en De Vlinderstichting, augustus 2008.

De dagvlinders van Nederland, Nederlandse Fauna 7. De Vlinderstichting. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2006.

De wespen en mieren van Nederland, Nederlandse Fauna 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2004.

Flora- en faunawet, wetnummer 402, staatsblad, 1998

Flora- en faunawet, wetnummer 656, staatsblad, 2001
Beschermden soorten: bijlage I en II van de Flora- en faunawet (Stb. 1998,402).

Habitatrichtlijn, (Richtlijn 92/43/EEG).

Natuurbeschermingswet, wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen, Stb. 2005, 195.

Ravon jaarverslag 2006, RAVON Tijdschrift 24 jaargang 9 nummer 3, december 2007.

Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG).

Waarnemingsverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen, EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2007.

Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant, RAVON, mei 2005.

Internet

www.waarneming.nl